

משום דבהדי' איתקש לנדריים כי ידור נדר או השבע שבועה, הרי דיש היקש שבועות לנדריים לענין יד, ואמאי לשיטת התוס' לא מהני יד בשבועה.

וביותר הקשו דהרי משנה מפורשת לקמן (דף ט' ע"א) כנדרי רשעים נדר כנזיר ובקרבן ובשבועה, הרי דמהני יד לשבועה, וקשה לשיטת התוס' דלא מהני יד לשבועה.

★★

ובתב חכ"א בקובץ ברכת שלמה - כתר תורה סי' י"ג (בנד"מ ע' 2-511):

ונראה לי לומר דלשיטתייהו אולו התוס' והר"ן וממילא יהי' מיושב קושית המפרשים הנ"ל על דברי התוס', דהנה נודע שיטת הר"ן כאן, דעיקר הנדר הוא אפי' בלא התפסה, ושיטת התוס' היא (בדף ב' ע"א) דעיקר הנדר הוא דוקא ע"י התפסה אבל בלא התפסה הוא רק יד ולא עיקר נדר, והנה המפ' כתבו דזה תלי בפלוגתא אי יש מעילה בקונמות דלמ"ד יש מעילה בקונם א"כ חזינן דס"ל דנדר הוא כענין הקדש דיש בו מעילה וממילא אינו חל הנדר רק ע"י התפסה בקרבן כדי שיחול עליו קדושת קרבן כהקדש, אבל למ"ד אין מעילה בקונם, א"כ נדר אינו מטעם הקדש, ומש"ה אין צריך התפסה, וחל הנדר אפי' בלא התפסה.

נמצא מזה דלדברי התוס' דס"ל דנדר הוא דוקא ע"י התפסה הוי הנדר כמו הקדש, ולדברי הר"ן דלא צריך התפסה הוי הנדר כמו חולין, והנה במס' זבחים (דף מ"ט ע"ב) אמרי' דבקדשים דבר הלמד בהיקש אין חוזר ומלמד בהיקש, וא"כ לפי"ז מיושב היטב דלשיטתייהו אולו, דהר"ן לשיטתו דס"ל הוא כמו חולין וא"כ שפיר ילפינן היקש מהיקש, ומש"ה כתב הר"ן לקמן (בדף ז') דילפינן שבועות מנדריים בהיקש דאיתקש להדדי כי ידור נדר או השבע שבועה דמהני יד, אבל התוס' לשיטתייהו דס"ל דנדר הוי כמו הקדש, ובקדשים דבר הלמד בהיקש, אין חוזר ומלמד בהיקש וליכא למילף שבועות מנדריים דמהני יד, דהא דבנדריים דמהני יד ילפינן בהיקש מנזירות, ושוב לא מצינו למילף שבועות מנדריים דהא לא ילפינן היקש מהיקש, ומש"ה כתבו דלא מהני ידות בשבועות.

וממילא מיושבת הקושי' השני' של המפרשים שהקשו הרי משנה מפורשת לקמן (ט') דיש יד, דהנה בשבועות (כ"ב ע"א) לחד לישנא ס"ל לר"מ דאין מעילה בקונמות, וא"כ

לא בעינן באותו מקום, אך ל' עילג ומשובש דוקא מהני במקום ששם מדברים כך ולא בכל מקום. וכן הוכיח הגרי"ז.

★★

במשנה: כ"ל כינויי נדריים כנדריים וכו'.

יעוי' לקמן (י.) שנחלקו ר' יוחנן ור"ל אי כינויין הוו לשון נכרים או לשון שבדו חכמים, ולמ"ד לשון נכרים ביאר הר"ן בסוגיין דרבנותא אשמעינן דלא מיבעי בלשונות גמורים שלהם שהנדר בהם נדרו נדר, אלא אפי' לשונות שאינן גמורים כגון אלו דקונם קונח שאינם מעיקר לשונם אלא שהוא לשה"ק משובש קמ"ל דנדרו נדר, ע"ש.

וי"ל אם הא דמהני כינויין אלו היינו משום דלא גרע מלשון אחר, דכמו שכל אומה ואומה יכול להסכים לעשות איזה לשון שברצונם, ע"כ גם הלשון משובש הוי כלשון שלהם, או"ד כיון שאינם מתכוונים לעשות מזה לשון חדש לא מהני בתורת לשון בפנ"ע אלא כיון שכך הם מדברים לשה"ק הו"ל כאומר קרבן ממש. ויעוי' בשו"ת מהרי"ט אה"ע"ז סי' ט"ז שדן ביבם שהוא כבד לשון ומדבר לשה"ק משובש דשפיר מהני אמירתו לחליצה אף דבעי' לשה"ק לעיכובא, והביא סמך לדבריו מהא דמהני כינויים בנדריים, הרי דנקט המהרי"ט דכינוי אינו לשון חדש אלא שזה מיקרי לשה"ק.

וי"ל בראיית המהרי"ט דאטו בנדריים מהני לשון של אדם יחיד. - המערכת].

(קובץ קול התורה, קובץ מ"ח ע' מא)

דף ב' ע"ב

בגמ': ומאי שנא גבי נדריים וכו'.

בתוס' (ד"ה ומ"ש וכו') הקשו וז"ל תימא גבי שבועות לפרוך כי האי ולימא כינוי שבועות כשבועות כי האי דגבי נזיר דמהדר ונקיט כל כינוי נזירות כנזירות, וי"ל דכיון דלית ליי' ידות לא חשו להזכירם ע"כ. מבואר מדבריהם דשבועה לית ליי' ידות, והנה מדברי הרמב"ן מובא בר"ן כאן חזינן דס"ל דיש יד לשבועה, דמפרש דאם אמר שבועה בלשון נדר או נדר בלשון שבועה הוי יד, הרי דיש יד לשבועה, והקשו המפרשים הלא לקמן (דף ז' ע"א) מבעי לן בגמ' אי יש יד להפקר, ופירש הר"ן והא דלא מספקא לן אי יש יד לשבועה